

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/315/2018
Identifikačné číslo spisu:	7112224207
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7112224207.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Bytového podniku mesta Košice, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Južné nábrežie č. 13, IČO: 44 518 684, zastúpeného JUDr. Jozefom Göblom, advokátom so sídlom v Košiciach, Jantárova č. 30, proti žalovanému C.T., bývajúcemu v J., zastúpenému JUDr. Milanom Knopom, advokátom so sídlom v Košiciach, Krmanova č. 1, o zaplatenie 1 296,60 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 35 C 45/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. januára 2018 sp. zn. 6 Co 147/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom (druhým v poradí) z 9. februára 2017 č. k. 35 C 45/2013-262 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 296,60 € spolu s poplatkom z omeškania špecifikovaným v o výroku rozsudku z titulu nedoplatku na nájomnom a nedoplatku z vyúčtovania nákladov za služby spojené s užívaním bytu za rok 2010, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu, ktorý medzi stranami sporu nebol sporný za preukázané, že žalovanému bol pridelený sporný byt v roku 1989, avšak od septembra 1992 v predmetnom byte žalovaný nebýval, neužíval žiadne služby poskytované s užívaním tohto bytu. Uvedený byt opustil z dôvodu predrozvodových rozporov s manželkou a konfliktných situácií s tým, že táto zostala bývať v predmetnom byte aj s deťmi. Skutočnosť, že kľúče odovzdal bývalej manželke, žalobcovi neoznamoval. V čase, keď z pracovných dôvodov žil v D., bývalá manželka žalovaného odovzdala kľúč od predmetného bytu pani D. I. ako zástupkyňi právneho predchodcu žalobcu. K nejakému protokolárnemu odovzdaniu bytu bývalou manželkou nedošlo. Súd prvej inštancie poznamenal, že žalovaný o odovzdaní bytu bývalou manželkou právneho predchodcovi žalobcu nemal vedomosť, dozvedel sa to až po ďalších rokoch pri nejakom súdnom spore. Skutočnosť, že byt nie je užívania schopný žalobcovi neoznámil, nežiadal o odstránenie väd, pretože očakával, že žalobca mu

oznámi, v akom stave je byt. Rozsudkom vo veci sp. zn. 13 C 581/1999, ktorý nadobudol právoplatnosť 21. augusta 2008, bol žalovaný určený za výlučného nájomcu predmetného bytu. Súd prvej inštancie mal ďalej za preukázané, že žalovaný sa po právoplatnosti rozsudku o určení jeho osoby za výlučného nájomcu bytu správal pasívne a nijako sa nedomáhal užívania tohto bytu od žalobcu. Aj napriek vedomosti o tom, že byt nie je užívania schopný, túto skutočnosť neoznámil žalobcovi, pričom v zmysle vyššie uvedeného rozsudku si musel byť vedomý, že je jediným nájomcom bytu, čo znamená, že žalovaný sa správal v rozpore s ustanovením § 692 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie zároveň poznamenal, že skutočnosť, že žalovaný opustil byt kvôli konfliktom s manželkou, že bol v rozvodovom konaní, že sa následne domáhal zverenia detí do svojej starostlivosti, ho ešte nezbavuje povinností nájomcu. Nie je povinnosťou prenajímateľa sledovať rodinnú situáciu každého jedného nájomcu. Preto ak žalovaný opustil predmetný byt, nechal tam bývať manželku s deťmi bez toho, aby bol urobený za súhlasu, resp. s vedomím prenajímateľa, akýkoľvek právny úkon smerujúci k prevodu nájomných práv výlučne len na manželku, ktorým by sa ona stala výlučnou nájomkyňou uvedeného bytu a teda zodpovednou vo vzťahu k žalobcovi za predmetný byt, žalovaný právne stále zostal v postavení nájomcu so všetkými právami a povinnosťami, pričom byt bol dokonca vedený na jeho meno. Ak následne (ex)manželka žalovaného byt taktiež opustila, a týmto umožnila nastahovanie asociálov do bytu, bez riadneho ukončenia nájomného vzťahu (pričom hodenie kľúčov na stôl pracovníkom žalobcu ešte nie je riadnym odovzdaním bytu), je nutné uviesť, že takýmto nezodpovedným konaním nastala vyššie citovaná situácia. Súd prvej inštancie uzavrel, že počas trvania nájomného pomeru sa nemožno domáhať opakovaného splnenia povinnosti prenajímateľa v zmysle § 687 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to ani potom čo (ex)manželka žalovaného odovzdala kľúče od predmetného bytu žalobcovi. Poukázal na to, že žalovaný uviedol, že v tom čase bol v predmetnom byte raz, otvorili mu asociáli, pričom uvedenú skutočnosť žalobcovi nijako neoznamoval a len čakal na aktivitu žalobcu. Uzavrel, že samotná skutočnosť, že žalovaný ako nájomca zanedbal svoju povinnosť užívať byt na základe platne uzavretej nájomnej zmluvy (pričom žalobca ako prenajímateľ mu v tom nebránil), nie je dôvodom neplatenia nájomného a úhrad spojených s užívaním bytu a to ani za použitia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uplatnenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka predpokladá výnimočnosť situácie, ktorá však musí byť založená na objektívnom vyhodnotení skutkového stavu a presvedčivo odôvodnená. Takéto mimoriadne okolnosti súd prvej inštancie v situácii žalovaného však nevidel. Na základe zisteného skutkového stavu mal súd prvej inštancie za to, že ani jedna skutková okolnosť tvrdená žalovaným nedosahuje takú závažnosť a relevanciu, aby bolo možné zamietnuť návrh žalobcu s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. januára 2018 sp. zn. 6 Co 147/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalovaného uviedol, že v konaní nebola sporná tá skutočnosť, že žalovanému bol pridelený predmetný byt č. XX na X. poschodí na J. v roku 1989 a od septembra 1992 v predmetnom byte nebýval, lebo byt opustil z dôvodu predrozvodových rozporov s manželkou a konfliktných situácií s tým, že v byte zostala bývať jeho manželka s deťmi a ani tá skutočnosť, že žalovaný bol určený za výlučného nájomcu predmetného bytu rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 13 C 581/1999, ktorý nadobudol právoplatnosť 21. augusta 2008. K námietke žalovaného, ktorý opakovane poukazoval na správanie sa žalobcu, ktoré je podľa jeho názoru v rozpore s dobrými mravmi a súd takémuto nároku nemôže poskytnúť právnu ochranu podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, ktorý po vykonanom dokazovaní dospel k správne mu záveru, že nezistil také správanie sa žalobcu v rozhodnom období, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi. Súd za takýto dôvod nepovažoval okolnosť, že žalobca mal pochybnosti o tom, či žalovaný je nájomcom bytu potom, čo v roku 1992 opustil predmetný byt. Neobstojí (ani) argumentácia žalovaného, že po odovzdaní bytu (ex)manželkou žalovaného sa žalobca o byt nestaral, lebo nie žalobca, ale žalovaný je nájomcom bytu. Poznamenal, že od 21. augusta 2008 odpadli akékoľvek pochybnosti o tom, že žalovaný je výlučným nájomcom predmetného bytu, a že si má strážiť svoje práva a plniť si svoje povinnosti, ktoré vyplývajú z nájomnej zmluvy k predmetnému bytu. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že neobstojí argumentácia žalovaného, že nárok žalobcu na zaplatenie nájomného a náhrad za služby

poskytnuté v rozhodnom období v roku 2010, je v rozpore s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, lebo žalobca sa o byt nestaral, že byt mu neodovzdal potom, čo (ex)manželka doniesla kľúče bytovému podniku, lebo ako súd niekoľkokrát uviedol, odovzdanie bytu nájomcovi je jednorazovou povinnosťou, a nie viacnásobnou. Okolnosti uvádzané žalovaným, že do momentu právoplatnosti rozhodnutia súdu o tom, že žalovaný je výlučným nájomcom predmetného bytu, žalobca neuznával žalovanému postavenie legitímneho nájomcu, že akceptoval odovzdanie bytu (ex)manželkou žalovaného a nespísal o tom zápisnicu a že sa o byt (prenajímateľ) nestaral, správne súd prvej inštancie nepovažoval za tak závažné a relevantné, aby žalobu zamietol pre aplikáciu § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K opakovanému poukazovaniu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 102/2016 odvolací súd len poznamenal, že predmetom uvedeného konania bolo obdobie pred 21. augustom 2008, t. j. kedy bolo rozhodnuté o tom, že žalovaný je výlučným nájomcom predmetného bytu. V tomto konaní nebolo preukázané, aby žalobca v roku 2010 bránil žalovanému v užívaní predmetného bytu. Z týchto dôvodov, ako aj z dôvodov, ktoré obsahuje rozsudok súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť a dôvodnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa názoru dovolateľa, sa sudy nižších inštancií odklonili od právnych záverov vyjadrených v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I sp. zn. 18 C 4/2012 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 231/2013 a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 102/2016, v ktorých sa rozhodovalo o nároku žalobcu voči žalovanému postavenom na totožných skutkových okolnostiach, jednalo sa len o nárok za iné časové obdobie, v ktorých sudy vyhodnotili nárok žalobcu ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nemôže požívať právnu ochranu, pričom súd vychádzal z toho, že žalobca na jednej strane nepovažuje žalovaného za nájomcu a na strane druhej od neho požaduje, aby plnil povinnosti nájomcu, teda platil nájomné. Napriek týmto skutočnostiam sudy nižších inštancií v predmetnej veci prejudiciálnu otázku, či konanie žalobcu môže vzhľadom na rozpor s dobrými mravmi požívať právnu ochranu, vyhodnotili opačne, a teda rozhodli diametrálne odlišne o prípade vyznačujúcom s a totožnými skutkovými okolnosťami, konkrétne, že na predmetnú vec nemožno aplikovať § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo považuje dovolateľ za jednoznačne nesprávne právne posúdenie veci. Uzavrel, že odvolací súd sa tým, že nebral do úvahy prejudicialitu právoplatného rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 231/2013, kde súd prejudiciálnu otázku, či postup žalobcu môže vzhľadom na rozpor s dobrými mravmi požívať právnu ochranu, vyhodnotil jednoznačne tak, že mu právna ochrana neprislúcha a na tom základe žalobu zamietol, odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, poukazujúc na rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 102/2016, 1 Cdo 133/2009 a 1 Cdo 44/2010, v zmysle ktorých právny vzťah, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, musí súd pri rozhodovaní o inej veci posudzovať len tak, ako sa stalo v právoplatnom rozhodnutí. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a rovnako tak súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žiadal o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako procesne neprípustné odmietnuť.

6. V prejednávanej veci žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

7. Z ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP ale vyplýva, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa § 422 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

8. V danom prípade predmetom dovolacieho konania je výrok o peňažnom plnení vo výške 1 296,60 € (bez ohľadu na príslušenstvo), preto rozhodujúcim pre záver o prípustnosti podaného dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP bolo posúdenie, či predmetný spor je sporom s ochranou slabšej strany alebo nie, pretože v prvom prípade majetkový cenový limit, ktorý limituje prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (§ 422 ods. 1 CSP), je vo výške sumy dvojnásobku minimálnej mzdy a v druhom prípade dosahuje sumu desaťnásobku minimálnej mzdy, kedy by bola prípustnosť dovolania žalovaného vylúčená. Žalovaný v dovolaní tvrdí, že predmetný spor je spotrebiteľským sporom (sporom s ochranou slabšej strany, v ktorom žalobca vystupuje ako dodávateľ a žalovaný ako spotrebiteľ), a tak pre posúdenie prípustnosti jeho dovolania prichádza do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenového limitu (t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy) v zmysle ustanovenia § 422 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd sa však s jeho tvrdením nestotožnil a dospel k záveru, že rozhodovaný spor nie je spotrebiteľským sporom tak, ako ho definuje § 290 CSP, a preto nie je možné aplikovať ustanovenie § 422 ods. 1 písm. b/ CSP.

9. Z ustanovenia § 290 CSP vyplýva, že spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci z o spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou (§ 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka), a spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

10. V danom prípade si žalobca v konaní uplatňuje nárok na zaplatenie dlžného nájomného a nedoplatku z vyúčtovania nákladov za plnenia spojené s užívaním bytu. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný je výlučným nájomcom predmetného bytu, ktorý mu bol v roku 1989 pridelený do užívania ako služobný (vojenský) byt a v zmysle vtedajšej právnej úpravy mu vzniklo právo osobného užívania tohto bytu. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., ktorým sa mení, dopĺňa a upravuje Občiansky zákonník, t. j. od 1. januára 1992, sa toto osobné užívanie v zmysle § 871 ods. 4 Občianskeho zákonníka transformovalo na nájom. Z uvedeného teda nevyplýva, že by pri vzniku nájomného vzťahu zmluvné strany mali postavenie obdobné dnešnému postaveniu spotrebiteľa a dodávateľa. Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že vlastníkom predmetného bytu je Mesto Košice a žalobca len ako správca majetku mesta uplatňuje práva vyplývajúce z nájomného vzťahu, pri správe majetku mesta vykonáva právne úkony v mene mesta a majetok, ktorý nadobúda, sa stáva vlastníctvom mesta (por. § 7 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí). Pokiaľ aj žalobca má v obchodnom registri zapísaný predmet činnosti „prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných služieb“, táto činnosť je podnikateľskou činnosťou - živnosťou len vtedy, ak sa popri prenájme poskytujú aj iné než základné služby spojené s prenájomom (§ 4 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní), ako napríklad stravovacie služby a pod. V opačnom prípade (tak ako je tomu aj v prejednávanej veci), ak prenajíateľ garantuje výhradne služby základné, nedôjde k naplneniu znakov živnosti, predmetný právny vzťah nebude spadať pod režim spotrebiteľskej nájomnej zmluvy a o podnikanie v súvislosti s nájomom bytu nepôjde. Z uvedených dôvodov dovolací súd uzatvára, že nájomný vzťah medzi stranami sporu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoj žalobou uplatňovaný nárok, nemá spotrebiteľský charakter, žalobca v ňom nemá postavenie dodávateľa (ktorý by konal v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti) a žalovaný postavenie spotrebiteľa, a preto v danom prípade nemožno aplikovať osobitné ustanovenie o nižšom majetkovom cenze pre spory s ochranou slabšej strany (§ 422 ods. 1 písm. b/ CSP), ale všeobecné ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a/ CSP.

11. So zreteľom na uvedené, pokiaľ žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia §

421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd konštatuje, že v danom prípade uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, či napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, bránilo ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a/ CSP. V prejednávanej veci výška peňažného plnenia (bez ohľadu na príslušenstvo), ktoré je predmetom dovolacieho konania, predstavuje sumu 1 296,60 €, pričom desaťnásobok minimálnej mzdy ku dňu podania žaloby na súde prvej inštancie (t. j. 24. septembra 2012), je 3 272 € (por. § 1 písm. a/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 343/2011 Z.z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2012). Z uvedeného vyplýva, že výška predmetu dovolacieho konania neprevyšuje zákonom stanovenú hranicu majetkového cenzu obmedzujúceho prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP pri peňažnom plnení (ratione valoris), preto je prípustnosť dovolania žalovaného v zmysle § 422 CSP vylúčená.

12. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ CSP). Pri rozhodovaní v tejto veci dovolací súd postupoval v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovenom v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 68/2018.

13. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.